

Titulació	Tipus	Curs
Recerca en Educació	OP	1

Professor/a de contacte

Nom: Mariona Massip Sabater

Correu electrònic: mariona.massip@uab.cat

Equip docent

Neus Banqué Martínez

Mariona Massip Sabater

Marta Fonolleda Riberaigua

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No existeixen

Objectius

La investigació i la innovació en educació per a la sostenibilitat i educació del consum son una oportunitat per a reflexionar i avançar en el disseny de currículums, models formatius i propostes competencials.

El mòdul pren com a punt de partida la investigació i la innovació en educació ambiental, educació del consum i educació econòmica, com diverses maneres d'abordar, des de l'educació, les relacions entre les persones i el medi i entre les pròpies persones.

Cal afavorir la formació d'una ciutadania capaç d'afrontar els reptes que ens demana un món globalitzat i complex, que manifesta desajustaments i desigualtats a diverses escales. Visibilitzar el sexisme i i les desigualtats, crear consciència i opinió fonamentada.

Cal plantejar una educació per a la justícia social global, tenint en compte els objectius de desenvolupament sostenible. I cal fer propostes d'Educació per al futur.

Resultats d'aprenentatge

1. CA34 (Competència) Actuar en l'àmbit de coneixement avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
2. CA66 (Competència) Plantejar propostes de millora i/o projectes d'innovació basats en les evidències obtingudes a través de la investigació en l'educació per a la sostenibilitat i la justícia social.
3. CA67 (Competència) Actuar en l'àmbit del coneixement valorant-ne l'impacte social, econòmic i mediambiental.
4. KA66 (Coneixement) Descriure els paradigmes, els enfocaments i els dissenys metodològics en investigació en educació per a la sostenibilitat i la justícia social.
5. KA67 (Coneixement) Identificar problemes i donar respostes a les necessitats educatives mitjançant plantejaments innovadors.
6. KA68 (Coneixement) Reconèixer els principis ètics d'investigació en el desenvolupament dels estudis.
7. SA53 (Habilitat) Desenvolupar una revisió exhaustiva de la literatura científica en educació científica i matemàtica d'acord amb la temàtica d'investigació i/o innovació.
8. SA54 (Habilitat) Analitzar diferents tipus de dades obtingudes en investigacions en l'àmbit de l'educació per a la sostenibilitat i la justícia social segons la seva naturalesa.

Continguts

Introducció: Els problemes socioambientals i la mirada complexa al medi

Àmbit 1: Educació Ambiental/Educació per a la Sostenibilitat i Educació del Consum.

- Corrents en l'educació per a la sostenibilitat, tendències en la innovació y la investigació.
- Complexitat i ambientalització. Formar a professionals amb competències en educació ambiental i ambientalització curricular.
- Enfocaments curriculars de l'educació del consum. Models de formació de professorat en educació del consum.
- Les relacions entre educació econòmica i educació del consum: la ciutadania econòmica.

Àmbit 2: Educació per a la Justícia Social / Educació per al Futur.

- De la ciutadania econòmica a la ciutadania ecosocial: perspectives de justícia ambiental i global en la formació per a la ciutadania.
- El treball a partir de problemes socioambientals: el pensament crític a partir dels conflictes, l'anàlisi de desigualtats i les perspectives feministes i decolonials.
- Literacitat crítica en l'educació ecosocial.
- L'educació per al futur.
- El compromís i la participació ciutadana en les propostes educatives.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	36	1,44	
Tipus: Supervisades			
Lectura d'articles i fonts documentals	20	0,8	

L'activitat formativa es desenvoluparà a partir de les dinàmiques següents:

- Classes magistrals/expositives per part de la persona docent;
- Lectura d'articles i fonts documentals;
- Anàlisi i discussió col·lectiva d'articles i fonts documentals;
- Participació i discussió en sessions amb persones expertes del món professional;
- Pràctiques d'aula: resolució de problemes, casos, exercicis, tutories, etc.
- Sortides al medi propoer
- Altres.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació a les classes (I)	10%	0	0	CA34, CA66, CA67, KA66, KA67, KA68, SA53, SA54
Avaluació de les tasques realitzades en el decurs de les sessions, des de l'òptica de la recerca en Ed. per a la Justícia Social i Ed. per al futur. (I)	30%	0	0	CA34, CA66, CA67, KA66, KA67, SA53, SA54
Avaluació de les tasques realitzades en el decurs de les sessions, des de l'òptica de la recerca en Ed.Ambiental / Ed. per a la Sostenibilitat, i Ed. del Consum. (I)	30%	0	0	CA66, CA67, KA66, KA67, KA68, SA53, SA54
Identificació, discussió i anàlisi reflexiu sobre problema socioambiental. Disseny d'una acció educativa innovadora favorable a la seva resolució. (G)	30%	0	0	CA34, KA67, KA68, SA53

Per poder superar aquest **Mòdul** s'han d'aprovar el conjunt de les activitats d'avaluació continuada de cadascun dels 2 àmbits de contingut, així com el treball de cas a realitzar al llarg del **Mòdul**, a partir d'un problema socioambiental. El desenvolupament de totes les activitats d'avaluació, comporta un seguiment de la tasca a realitzar, així com una presentació continuada del que es demani en cada moment del curs. En aquest sentit, i per poder aprovar al **Mòdul**, cal que l'estudiant mostri, en les activitats que se li proposin, una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent. Les dates de lliurament de les diferents activitats d'avaluació continuada, es donaran a l'inici de les classes corresponent amb la presentació i programa del **Mòdul**. El retorn i qualificació de les activitats per part del professorat, es farà al llarg dels 15 dies hàbils posteriors al lliurament, a través del Campus Virtual.

El *Mòdul* preveu que l'estudiant es pugui acollir a l'avaluació única. No hi ha la possibilitat de fer una prova de síntesi. L'avaluació única implica que s'ha de lliurar, en una única data, el nombre necessari d'evidències avaluadores per acreditar i garantir l'assoliment dels objectius i els resultats d'aprenentatge establerts en el *Mòdul*. Les proves que s'estableixen per a l'avaluació única tenen el mateix nivell d'exigència que l'avaluació continuada. La proposta d'avaluació única que contempla l'assignatura és la següent (es detallarà de forma més concreta a l'inici de les classes del *Mòdul*):

- Desenvolupament d'un treball de cas a partir d'un problema socioambiental;
- Realització de tasques i reptes concrets en relació als 2 àmbits de continguts del *Mòdul*.
- Entrevista avaluadora-reguladora.

L'avaluació única cal sol·licitar-la dins els terminis i normes de la Facultat. La data de lliurament-realització de les activitats d'avaluació única, correspondrà amb la darrera setmana de classes del *Mòdul*.

En qualsevol dels casos d'avaluació a la que s'aculli l'estudiant, l'assistència i participació a les classes és obligatòria, i també serà evaluable. L'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes per poder ser avaluat del *Mòdul*.

D'acord a la normativa acadèmica de la UAB, el plagi o còpia d'algun treball es penalitzarà amb un 0 com a nota d'aquest treball perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup.

La còpia o plagi en qualsevol tipus d'activitat d'avaluació constitueixen un delicte i es penalitzarà amb un 0 com a nota del mòdul, perdent la possibilitat de recuperar l'avaluació de l'activitat. Es considerarà que una activitat o treball està "copiat" quan reproduïx tot o una part significativa del treball d'un/a altre/a company/a. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital.

El mal ús de la intel·ligència artificial per a la realització d'activitats d'avaluació constitueix un frau acadèmic i també es penalitzarà amb un 0 com a nota del mòdul, perdent la possibilitat de recuperar l'avaluació de l'activitat. Es considerarà que en una activitat d'avaluació s'ha fet un mal ús de la intel·ligència artificial quan s'inclouï un nombre significatiu d'afirmacions incorrectes o esbiaixades, no s'inclouïen les fonts originàries, es citin treballs inexistents o de manera incorrecta, o bé s'evidenciïn incoherències d'estil en l'ús del llenguatge. En cas que hi hagi la sospita de plagi o de frau acadèmic l'activitat d'avaluació queda subjecta a una defensa oral per part de l'estudiant.

En cas de no superar el *Mòdul*, es pot optar a la recuperació sempre que s'hagi presentat un 66% de les activitats d'avaluació. Es durà a terme en les dates fixades tant per a l'avaluació ordinària com per a l'avaluació única, que es concretarà a l'inici de les classes.

Bibliografia

Ciudadanía Económica / Educación para la Justicia Social / Educación para el Futuro

ANGUERA, C. y SANTISTEBAN, A. (2012). El concepto de futuro en la enseñanza de las Ciencias Sociales y su influencia en la participación democrática. En De Alba, N.; García, F.; Santisteban, A. (eds.). *Educación para la participación ciudadana en la enseñanza de las Ciencias Sociales*. Sevilla: Díada / AUPDCS, vol. 1, 391-400. (<http://didactica-ciencias-sociales.org/publicaciones/libros/>).

ANGUERA, C.; SANTISTEBAN, A. (2016). Images of The Future: Perspectives of Students from Barcelona. *Journal of Futures Studies*, September, 21(1): 1-18.

DUQUE, N., GONZÁLEZ-VALENCIA, G. & SANTISTEBAN, A. (2023). What Do You Think About the Future? Students' Imaginaries in Colombian Post-Conflict. *The Journal of Futures Studies*, Vol. 27(4), 13-27. <https://jfsdigital.org/wp-content/uploads/2023/06/2.pdf>

HICKS, D. (2004). Teaching for tomorrow: How can futures studies contribute to peace education? *Journal of Peace Education*, 1(2), 165-178. <https://doi.org/10.10-80/1740020042000253721>

MASSIP, M. et al. (2020). Criteris de justícia global per a la valoració i l'elaboració de materials curriculars de ciències socials. Bellaterra: GREDICS-Escola de Cultura de Pau. https://ddd.uab.cat/pub/lilibres/2020/220972/deccrijus_a2020.pdf

MASSIP, M. & ESPINET, M. (2024). Delearning capitalism: Is degrowth a decolonial perspective in social science education? *Journal of Social Science Education*, 23(4).<https://doi.org/10.11576/jsse-7127>:

MILLER, S.L.; VANFOSSEN, P.J. (2008). Recent research on the teaching and learning of pre-collegiate economics. Levstik, L.S.; Tyson, C.A. (eds.), *Handbook of Research in Social Studies Education*. New York/London:

PAGÈS, J.; GONZÁLEZ, N. (2010). ¿Por qué enseñar y qué enseñar de la crisis económica actual en primaria y secundaria?, *Cuadernos de Pedagogía*, 405, 52-56.

PAGÈS, J.; SANTISTEBAN, A. (coords.) (2011): *Les questions socialment vives i l'ensenyament de les ciències socials*. Barcelona: Servei de Publicacions de la UAB. <https://ddd.uab.cat/record/197111>

SANT, E., DAVIES, I., PASHBY, K., SHULTZ, L. (2018) *Global Citizenship Education: A Critical Introduction to Key Concepts and Debates*. Bloomsbury.

SANTISTEBAN, A., GONZALEZ-VALENCIA, G. & SANT, E. (2022). Educación para el Futuro: Prospectiva para la sostenibilidad y la justicia social. *Comunicar*, Vol. XXX, n.73-4. <https://www.revistacomunicar.com/pdf/73/presentacion-es.pdf>

SANTISTEBAN, A.; ANGUERA, A. (2013). Las imágenes del futuro en los medios de comunicación y su influencia en la enseñanza de las ciencias sociales. Díaz Matarranz, J.J.; Santisteban, A.; Cascajero, A. (eds.). *Medios de comunicación y pensamiento crítico. Nuevas formas de interacción social*. Alcalá: Universidad de Alcalá/AUPDCS, 253-267.

TOSAR, B.; SANTISTEBAN, A.; PAGÈS, J. (eds.) (2018). *Que esta passant al món? Que estem ensenyant? Per un ensenyament de les ciències socials centrat en els problemes, la justícia social i la ciutadania global*. Barcelona: GREDICS/Universitat Autònoma de Barcelona. https://ddd.uab.cat/pub/lilibres/2018/195423/Que_esta_passant_al_mon_que_estem_ensenyant-2018.pdf

Educación Ambiental / Educación para la Sostenibilidad / Educación del Consumo

BIANCHI, G., PISIOTIS, U., CABRERA GIRALDEZ, M. (2022) *Greencomp - The European sustainability competence framework*. M. Bacigalupo & Y. Punie (editors). EUR 30955 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg. Doi:102760/13286

BONIL, J.; CALAFELL, G.; GRANADOS, J.; JUNYENT, M.; TARÍN, R.M. (2012) Un modelo formativo para avanzar en la ambientalización curricular. *PROFESORADO.Revista de Currículum y Formación del Profesorado*, 16(2), 145-163.

BONIL, J.; JUNYENT, M.; PUJOL, R.M. (2010). Educación para la sostenibilidad desde la perspectiva de la complejidad. *Revista EUREKA, Enseñanza y Divulgación de Ciencias*, 7, 198-215.

CALAFELL, G., BANQUÉ, N., & VICIANA, S. (2021). ¿Cuál es el valor de la energía que consumimos? Una propuesta educativa para trabajar el consumo de energía en niños y niñas de 10 a 12 años. Dins d'Estrada, J. & Peire, T (coords.) *Educación ambiental para un planeta sostenible. Propuestas didácticas*. Octaedro.

CALAFELL, G., BANQUÉ, N., & VICIANA, S. (2019). Purchase and Use of New Technologies among Young People: Guidelines for Sustainable Consumption Education. *Sustainability*, 11(6), 1541. MDPI AG.

CALAFELL, GENINA; BANQUÉ, NEUS. (2017). Caracterización de las concepciones de complejidad de un grupo de investigadores de la educación ambiental. *Enseñanza de las ciencias: revista de investigación y experiencias didácticas*, Vol. 35, n.º 1, pp. 53-69.

CEBRIAN, G.; JUNYENT, M. (2014) Competencias profesionales en Educación para la Sostenibilidad: un estudio exploratorio de la visión de futuros maestros. *Enseñanza de las ciencias*, 32 (1), 29.49

GARCIA, R.M., JUNYENT, M., FONOLLEDA, M. (2017) How to assess professional competencies in Education for Sustainability?: An approach from a perspective of complexity", *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 18(5), 772-797. <https://doi.org/10.1108/IJSHE-03-2016-0055>

HICKS, D. (2002) *Lessons for the future. The missing dimension in education*. London and New York: Routledge.

INNERARITY, D. (2010) *Incertesa i creativitat. Educar per a la societat del coneixement*. Debats d'Educació, 18. Barcelona: Fundació Jaume Bofill

INNERARITY, D. (2011). *La democracia del conocimiento. Por una sociedad inteligente*. Barcelona. Paidós.

JUNYENT, M. (2007) "The ACES Network: Greening the Curriculum of Higher Education" *Good Practices in Education for Sustainable Development: Teacher Education Institutions*, Paris: UNESCO

JUNYENT, M.; GELI, A.M. (2008) Education for sustainability in university studies: a model for reorienting curriculum. *British Educational Research Journal*, 34(6), 763-783

MULÀ, I., CEBRIÁN, G., JUNYENT, M. (2022). Lessons Learned and Future Research Directions in Educating for Sustainability Competencies. In: P.Vare, N. Lausset, M. Rieckmann (eds) *Competences in Education for Sustainable Development*, pp. 185-194 Sustainable Development Goals Series. Springer,

https://doi.org/10.1007/978-3-030-91055-6_22

SAUVE, L.(1999).Environmental education, between Modernity and Postmodernity. *Canadian Journal of Environmental Education*, 4, 9-35.

SAUVÉ, L. (2004) Una cartografia de corrents de educació ambiental. En Sato, Michèle, Carvalho, Isabel (Orgs). *A pesquisa em educação ambiental: cartografias de uma identidade narrativa em formação*. Porto Alegre: Artmed.

TILBURY, D.; WORTMAN, D. (2004) *Engaging people in sustainability*. Commission on Education and Communication, IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK.

UNECE (2012) *Learning for the future. Competences in Education for Sustainable Development*. Genève, Switzerland: United Nations Economic Commission for Europe

Programari

No hi ha un programari específic

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TEm) Teoria (màster)	1	Català	segon quadrimestre	tarda